

FELVIDÉKI HIRADÓ

POLITIKAI HETILAP

Előfizetési árak:

Égész évre 8 korona
Fél évre 4 korona
Negyed évre 2 korona
Egy szám ára 20 fillér

Hirdetéseket felvesz lapunk kiadóhivatala és az Általános Tudósító Vidéki lapok központi hirdetési osztálya Budapest VII., Erzsébet körút 41. sz.

Néhány igaz szó.

(D.) Végre egy igaz szó! Egy őszinte kijelentés! Nyílt beismerése annak, amit a legutolsó időkig tagadtak. Agitátorok vagyunk, mondja Szkiácsák Ferenc az ország színe előtt, én elfogadom, sőt megtiszteltetésnek veszem, ha agitátornak neveznek! Ez férfias dolog! Bár a körülmények, melyek között a nagy mondás megszületett, sokat vonnak le e beismerés etikai értékéből! Azt is megmondjuk, miért? Ez az az őszinteség, mely a vergődő bűnös lelkében nyilatkozik meg, hogy törvényt ülő bírái szívét némi könyörületességre bírja. Ez alkalommal azonban csak a jó barát, Ferdinánd Juriga bőréről volt szó!

Mindegy. Ne kutassuk az indító okokat. Szkiácsáké az érdem, hogy a magyar köztudat mellett tanúságot tett, mely a nemzetiségek fészkelődéseinek, a magyar nemzet- és államelles eszmék propagálásának, a nemzeti törekvések lekicsinylésének, szóval minden ez irányban felburjánzott rossznak eredetét már akkor is reájuk adressálta, mikor még nem voltak ily szívét megindító beismerésben, sőt nem egyszer energikus hangon tiltakoztak eme megtiszteltetvé vedlett vád ellen. Még nemrég is: Andrássy gróf beszéde alkalmával!

Lehet ugyan, hogy rövid idő múlva, ha majdan kutya lesz a kérdés, készséggel mondanak le ismét a megtisztelő jelzőről s szívesen átengedik a kiérdemelt mártirkoszort: egy szedőgyereknek, amiből megint azt következtetjük, hogy nem is agitátorok ők, hanem csak strébelek, mert hiányzik belőlük az igazi agitátor legfőbb attribútuma: a férfiaság, mely a vérpad előtt sem vedlik

farkasból báránnyá, károgó hollóból lágyszavu fülemülévé.

De hiába, ez tgy szokott lenni!

A realizmus korát éljük s így nem csoda, ha az *agitatori pálya* is csak addig kellemes, míg annak előnyeit élvezzük, de elvűségünket szívesen megtagadjuk, ha ezen az áron az agitálással gyakran együttjáró kellemetlenségektől menekülhetünk.

Ez azonban most mind mellékes! A fődolog annak a ténynek konstatálása, hogy az agitátorság vádja, melyet a nemzetiségi urak indignálódva annyiszor visszautasítottak, még sem volt *frázis*, annak gyakori hangoztatása nem volt pusztán egy rögeszme folyománya, nem volt rosszindulatu ráfógás, hanem elvitázhatatlan tény, melynek igazsága mellett most Szkiácsák tett tanúságot.

Persze, ez az őszinte vallomás míg nekünk elégtételt szolgáltat, addig a nemzetiségiéknél nagy konsternációt szült s a nemzetiségi sajtó filológusa siet kimagyarázni az agitátor szó értelmét s hivatkozva az ének minden szentjeire, megnyugtatón igyekezik a közvéleményt, hogy a Szkiácsák által beismert agitáció tisztán csak a tót nép nemzeties szellemének ébrentartására terjed ki.

Az ilyfajta agitációt, mely tisztán a nemzeties szellem ébrentartását szolgálhá, mely nem terjeszkednék túl a megengedett határokon, mely ennek a szellemnek ébrentartásáért nem markolna gyalázatos kézzel az állam jogaiba, mely e címen nem gáncsolna mindent, ami magyar, mely e cégér alatt nem igyekeznék gyűlöletet hinteni a közös haza testvérnépei közt, hanem az állammal karöltve igyekeznék megvalósítani törek-

véseit; őszintén megvalljuk, csak tisztelni tudnók! De mi se, Szkiácsák se értett ilyen agitációt, mert akkor, ismerve a magyar nemzet lovagias felfogását, jóindulatát, a testvér népek iránt érzett szeretetét, nem lett volna szükség engesztelésre, melynek érdekében a képviselő ur békepipát kínált föl.

Ő is, mi is azt az agitációt értjük, mely frázisokkal maszlagol, elérhetetlen eszmék hirdetésével vágyakat ébreszt, a demagógia minden eszközzel gyűlöletet hint, kitalált gonosz rágalmon élőködve, kiforgatja a szívek igaz érzését, gonosz indulattal bujtogat, lázit saját egyszisztenciája érdekében, belegázol a hívók vallásos érzésébe, konkoly hintéssel megfertőzi az isten házá, de természetesen a nemzeti szellem ébrentartásának köpönyege alatt!

Talán csak nem akarja elhithetni velünk a nemzetiségi sajtó filológusa, hogy ennek a szellemnek ébrentartása okvetlen megkívánja, hogy *Jehlicska* Ferenc, a verbói piacon összegyűlt nép előtt ekkép szónokoljon: „*Ne féljetek a tolvaj magyaroktól, megérjük, hogy tüzes tejszéssel fogunk rájuk lötni; mi volna az, ez még kevés, csak husdarabokat és szíjakat kell vágnunk a tolvaj magyarokból*“. A tót nép érdekében tagadjuk, hogy a nemzeties szellem, a nemzeti kultúra ébrentartásához ily aljas és becstelen bujtogatásra volna szükség! Így beszélhetnek tízenhárompróbás betyárok, de nem a kultúra uttörői.

És mi mindig és mindenkor csak ilyen és ehhez hasonló individuumokat értettünk agitátorok alatt, kik a lelki förtelemben még papi mivoltukról is megfeledkeznek, de másokat, kiktől tudjuk bár, hogy szivből tótok, kik

Uraknak!

ANGOL BÉRLET

Uraknak!

Kizárólag csakis a legjobb minőségű árúk!

6 Francia ing á 5- kor. K 30-
12 drb 5 rétu gallér " 4-80
6 pár 5 rétu kezelt " 4-20
3 drb angol nyakkendő " 6-
2 " bécsi " 3-
6 " himzett cöpernadrág " 24-
átvitel K 72-

át hozat K 72-
2 drb himzett háoling K 8-
1 pár nyári sevrócipo " 18-
1 " téli " 18-
1 " sárcipő " 5-
6 " nyári cöpernadrág " 12-
átvitel K 133-

át hozat K 133-
6 pár téli kamgarnharisnya K 12-
1 drb borsainokalap " 10-
1 " téli Biber-kalap " 12-
1 " felselyem ernyő " 7-
1 pár szarvasbőr-kesztyű " 3-
átvitel K 177-

át hozat K 177-
1 pár bőrbélésű téli kesztyű K 7-
1 drb valódi Jägering " 8-
1 " " Jägernadrág " 8-
Összesen K 200-

Ezen árúk 15 kor. havi törlesztés ellenében egy év folyamán átvehetők LANG M. és FIA divatruházában Túrócszentmárton.

előjárás elérésére való törekvéseikben is nemes eszközöket használnak, bár egyes fontosabb és lényegesebb kérdésekben, velük ellentétes politikát vallunk is, csak tisztelni tanultunk.

Megvagyunk szentül győződve, ha az agitátorok faja az államhatalom kéznymása alatt kipusztul, s ezeknek a tót nép érdekében ki kell pusztulni, könnyebb lesz a közeledés és kölcsönös megértés útját egyengetni azok között, kiknek szíve nemesebb érzéssel van telítve, akik majdan, egy alkalmatlan kényszerhelyzetből szabadulva, többé nem az ellentéteket, hanem azt az alapot keresik, melyből kiindulva, közös szülőházánk boldogulására a tartós békét, testvéries együttérzést hosszú időkre megteremt-hetik.

Debrecen a magyar nyelvű cégfelrakókért. Nyitra vármegye közönségének a magyar nyelvű cégfelrakók kötelező használatára tárgyában hozott határozata erős visszhangra talált az egész országban. Legutóljára Debrecen város törvényhatósága tárgyalta ez ügyet, s pártoló határozata indokolásában a következőket mondja: Minden igaz hazafi méltán sajnálatos körülménynek tarthatja, hogy azon vidékeken, hol a nemzetiségi igazságok napirenden vannak, az igazságokkal rokonszenvező kereskedők és iparosok cégük felrakatát, mintegy ellenséges indulatból, vagy talán az idegen ajku lakóság érzelmeinek szem előtt tartása folytán — üzleti érdekében — a magyar állam nyelvét tüntetően mellőzik, fájdalom, ez idő szerint még nincs törvény, mellyel a magyar állameszme ellen elkövetett eme sérelem megorolható lenne. Ennek a nagyon is orvoslásra váró, elítélendő állapotnak megszüntetése ugy a magyar ál-

lam méltóságának, mint jobberésű polgárai erkölcsi és anyagi biztonságának megvédése érdekében immár elodázhatalanul szükségessé vált. Mödről és eszközről kell tehát gondoskodni, melyekkel, főleg a nemzetiségi vidékeken, az idegen ajku cégfelrakatok tüztől visszaélések meggátolhatók legyenek. Végül emez okfejtés alapján indítványozza, hogy mondassék ki törvényhozással, hogy a cégfelrakatok magyar nyelvű alkalmazása nemcsak kötelező, hanem kizárólagos magyar nyelvű lehessen. Őhajjunk egyszersmind, hogy az idegen nyelvű cégfelrakatokkal tüztől visszaélések megszüntetésére nézve, a magyar állam eszme erősítése érdekében — külön törvényt alkottassék, melyben kimondassék, hogy törvényes bizonyító erő csakis a magyar nyelven vezetett üzleti könyveknek tulajdonítandó és hogy csak a magyar nyelvű cégek legyenek a törvényeknél bejegyezhetők.

Egyházak az igazság szolgálatában.

Ma ezt már bizonyítani nem is kell. Olyan igazság ez, amit mindenki lát, kétségbe nem vonja senki, ami benne ismeretlen, még az legföljebb az igazság aránya, mértéke, de evvel tisztában soha nem is leszünk, mert minden odavilágítás dacára is maradnak ott helyek, melyekbe avatatlan szemünk belátni nem fognak soha. De a jelenségek közül következtethetünk, sőt teljes biztonsággal megállapíthatunk annyit, hogy az igazság méretei az egyházak s azok vezetői körében ugyszólván napról-napra jobban bővülnek. A pánszlávizmus tehát terjed, sőt tapasztalati tény, hogy majdnem kizárólag csakis ott terjed, mi-ből megállapítható, hogy az egész pánszláv propaganda szárai oda vezethetők vissza. Juriga, Jehlieska, Bella, Hlinka gyászosan bizonyítják ezt.

Hogy ez a nagyarányu terjeszkedés éppen az egyházak, a papok révén egyáltalán lehetséges volt, méltán gondolkodóba ejthet bennünket. Elvégre is művelt elemmel állunk itt szembe, akikről nemcsak föltesszük, de

teljes biztonsággal állíthatjuk, hogy széles látókörükben eleve is tisztában voltak osolekedeteikkel s avval is, hogy azok milyen következményeket vonhatnak maguk után; tehát tudták azt is, hogy eljárásuk a legszigorubb beszámítás körébe vág s hogy felelősségtük is teljes.

Ennek okát sokan már ott keresik, ahol a serdülő karakter még könnyen enged a befolyásnak: a jelen esotben a teológiák hiányos rendszerében, többek szerint megbizhatlanságában. Tudjuk, hogy voltak esetek, melyek sajnosan igazolták ezt a fölfogást. Már maga a tény, hogy egyes teológiák hallgatói körében titkos társulások egyáltalán keletkeztek is, nem a legszebb világításban tünteti föl az illető intézetet; de meg tudunk békülni velük, amikor a megindított eljárás a deliguensek kizáratását eredményezte. Ezek megtették kötelességüket, mivel hazájuknak, egyházuknak s az igazságnak tartoztak; de a bűnöskre mért ez a csekély büntetés is egyszeribe elvesztette minden súlyát, amikor ezeket a kiváló figyelemre rászolgált egyéneket más hasonló intézet fűrt karokkal fogadta falai közé. Az ilyen eljárás nemcsak célját tévesztett, de határozottan káros is. Többet ront a közszellemen, mintha az ilyen fölmerült eseteket mindjárt kezdetben hallgatással tütték volna agyon. Mert a visszaédesgetéssel fényes elégtételt kaptak azért, amiért különben bot járt volna nekik.

Hát ilyen értelemben lehet a teológiák rendszerében liiba, de azért az egész pánszláv propagandát erre visszavezetni még nem lehet azok tulbecstülése nélkül. Ismerünk eseteket, ahol a páfordulások sokkal későbbi kelettek, hogysen azokat a teológiák rendszeréből leszármaztatni lehessen. Sőt a tapasztalás éppen amellett bizonyít, hogy a pánszláv papok nagyobb hányada már az életben, hivatalában válik lánya.

És aligha csalódunk, ha föltesszük, hogy a tulajdonképpeni okok itt keresendők. Itt kell lenni valaminek, ami a különben megbizható elemeket egymás után téríti el.

T Á R C S Á.

Az ónodi országgyűlés.

— A „Felvidéki Híradó” eredeti tárcája. —

Irta: Bráz Béla.

II.

Harmadik pont: hogy a megye régi szabadságába visszaállíttassék, peesétje, zászlaja adatként vissza s a meghalt báró Révay Ferenc főispán helyébe más választassék.

Lássuk először a vármegyékhez intézett átirat szíveget. Illusztrissime stb. „Nem kétyltek vette Ngtok, Kmetek is M. Vezérleó Fejedelem Klmes Urunk eó nga kegyes parancsolatit Venélék Límitatiójának (életmi szerek árszabása) sub. poena fl. 500 argenteae pecunial de Officialibus Cottensibus desumend et degradacione ab officis fienta megtartása: ugy a 1. novembris Anni pteriti 1706. videdicet anni militaris menstree exolvendo Quantuma. Nemkülönben Migos Gróff Csaky István generalis urunk eó Ngsa fenyegető levelet ir Beszterce Bányára hetenként, Körmöczre penigh semel pro semper imponát

Gabonának és Naturaléknak sub mueta militaris executionis administratiója végett, mely dolgok dispositiók és Impositiók. minthogy egyenesen és egész országh Törvényei és Szabadságaink ellen (akiként most életünket feltejtük és hadakozunk) institualtanak és ennek előtte a Felséges Császár (I. Lipót) parancsolatit, (megvisgálván azokat országnak Törvényei szerint) mértük ad amussum megdisputálni és eó Felséget de abrogacione talium supplicalni, most penigh akármely súlyos dolgok imponatnak is reánk is, szegénységre csak süket fülel praetereaóban allatta nyígünk: Holott ugy is elég elviselhetellen Teher most is a szegénységen vagyon, ugymint Hajduk praestatiója, azoknak Fegyverkeztetése, ruházása, Duartélyosok súlyos interbentiója limitált Annónának és Naturaléknek elviselhetetlen exolutiója, Nyári havakra Gabonának, Zabnak és husra való Marháknak nagy kölcséges deportatiója és hajtása abul emergál vestantiáknak complanatiója, mostani Quantumnak Impositiója és kívánt exolutiója, szétszék egy hozván imágával personalis Insurrectiója és egyéb súlyok is. Ezeket azért megdondolván és megfontolván, nyilvánvaló dolog, hogy kiköletig (kikeletig) sem fogh

substitálhatni szegénység, egyszóval el anyira vagyunk, hogy soha még e félékben nem valánk; kihez való képpent minemü alázoas memorialist concepiáltunk M. Vezérleó Fejedelem Klmes Urunkhoz, eó Nghoz de alleviacione és alus negotus Ngtokkal. Kmetekkel verissimis Paribus comunicályuk a nevét; Hogy országnak Törvényét és Nemessi szabadságot közönségesen illető Instantiának annál erősebb, állandóbb és hathatób Klmes Urunk eó Ngha előbb lehessen az árját a maga teccésétt és sentimentumát velünk is comunicálni és N. szomszéd vármegyékkel közlöeni, sőt anitis viribus annál promociosabban velünk együtt érteni és a magok részéről is hathatosan promoválni és mind ütözés nélkül, mint végezte az iránt értéslnkre adni ne terheltekké Ngtok Kmetek, azt hozván magával mind közönséges Igazság mind az jó szomszédság is. In religis stb.

A fejedelemhez intézett memorialis (szövege az 1712. jknyv 41. oldalán).

Méltóságos Vezérleó Fejedelem Nekünk jó kegyelmes Urunk... Isten eó Szent Felséghé mostani folyó Uj Esztendőnek kezdetiben és több következendőkkel áldottabb forgásiban az édes Hazánk javára és meg-

valami kényszerűgónak, ami az egyént meggyőződésével ellentétes cselekedetekre szorítja. Tulságos optimizmussal kellene megítélni a dolgokat, ha ezt a térhódítást az elvek belső értékének, súlyának, vonzó erejének tudnók be. Az elveknek, mint közvetlen okoknak itt igen csekély tér nyílik s ezek magukban olyan kényszerítő hatással semmi esetre sem lehetnek, hogy az egész terjeszkedést ennek tulajdoníthassuk.

Sokkal közelebb járunk az igazsághoz, ha azt egyrészt arra a függő viszonyra, mely a lelkeszt hűveihez, sokszor azok jóakarataéhoz köti s másrészt arra a függetlenségre vonatkoztatjuk, amit fölfelé élvez.

Első kijelentésre furcsán hangzik ez a dolog, de egy kis vizsgálódás könnyen meggyőző bennünket annak helyességéről.

A függés, hogy ne mondjuk alárendelés, igenis megvan. Megvan pedig azon természet ok alapján, mely mindentűt érvenyesít, hol maga a nép fizeti hivatalnokait. Az ilyen fizetésnek pontos bevonása kölcsönös bizalmat s a nép részéről bizonyos jóakaratot feltételez. Ennek hiányában annak a lelkesnek élete a keserűségek hosszú sorozata lesz.

Ezt a függést jól ismerik ma és jól ismerték a múltban is azok, akik a pánszláv propagandával már, akármilyen oknál fogva, üzérkedtek. Jól ismerték s kihasználták, teljes sullyal ránehezdedtek a népre, hogy azt részben ingyen, részben olcsó iratkáikkal meghódítsák s a maguk részén biztosítsák. Hogy ez a nép bizalmára való utazás legújabbban milyen arányokat ütött, könnyen szerezhettünk róla meggyőződést egy-egy tót lapba való belepillantással. A tót cselekmény nem számít többé a papok, mint lelki vezérek bizalmára, nem hizeleg nekik, legföljebb egy-egy fölünyes vállveregetésben részesíti őket magatartásukért, hanem aztán annál teljesebb gőzzel avarol a népek, annak a tömegnek, amelynek nyers hatalmát — ők jól tudják — mi mindenre lehet fölhasználni. Nos, a pap ilyen kényszerhelyzetben engedi vagy nem. Ritka jellemnek kell annak lennie,

aki az öt fonyegető különféle veszélyekkel szemben is megtartja hitét, meggyőződését.

S ha már egyszer letért arról az útról, melyen jobb meggyőződése szerint eddig haladt, egyházi felsőbbsege a legtöbb esetben elnézéssel sikklik el föltűtte, vagy csak annyira avatkozik a dologba, amennyire azt a laza függés megengedi. Rikító példákat láttunk erre a protestáns egyházakban. Megtörtént, hogy az egyházi felsőbbség még a bebizonyított vádak előtt is szemet hunyt legtöbb esetben az autonomia szent nevében. A régi hierarchiának erőlködése ez, mely hatalmát kifelé elvesztette ugyan, de befelé annál gőresőbben ragaszkodik hozzá.

(Folytatjuk.)

— dr.

Az alkoholizmus.

Bizonyára a legnagyobb indignációval fogadják a nyájias olvasó az alábbi soraimat, ha a címet elolvasta. Erdemes is erre szót vesztegetni, mondjátok, hiszen elcsépelte dolog? Hát én is azt mondom, hogy elcsépelte, de mégse csépelte senki agyon. Tehát az a véleményem, hogy érdemes lesz néhány szót rávesztegetni, annál is inkább, mert más országban erősen szervezkednek ellene. — Csátára készülnek a testet, lelket ölő alkohol ellen. Csak mi magyarok nézzük tétlenül romboló pusztításait s mint mindenben, úgy az alkoholkérdés megoldásában is csak azt várjuk, hogy a stult galamb a számba repüljön, de cselekedni dehogya is cselekszünk. Pedig jól meg kell forgatni a fegyvert, mert nem kicsi az ellenség, hanem egy dühödött veterántábor.

Hatalmas a vezér: az alkohol. Bölcs a stratégiai vezetőség, ügyesen csap az ellenségre. Győz és győz mindenütt, ugyannyira, hogy ma már így dicsőíthetnek az ő- és ujvilági matador:

— En vagyok a hatalom, enyém a világ. Szolgám: a test és lélek, Fizek is: méreggel, halállal. Gyilkolok és mégis kedveltek.

Rabolok és karjaitokba zártok. Feldulom családi békéteket és ti viszonzásul sziveteken hordtok. Ordítok éjszakákon át; — sokszor gyújtogatok. Különféle betegséggel s nyavalyákkal ajándékozok meg benneteket; meggyalázom lelketeket. En vagyok az iszonyatosság, felmutatható érdemem az erkölcsstelenység. Erényem a káromkodás, imádságom az átok és ti mégis szerettek. Vágnak utánam urak és szolgák, boldogok s boldogtalanok. De hogyisme! Juttatok pillanatnyi mámort, hogy megvessem a halál ágját. Adok vidám percet, hogy megöljelek! Es mindezt véd a törvény és szeretnek milliók. De én sem vagyok hálátlan.

Külön beléteket a hitet, elveszem érnységteket s rátok hagyom Sodomát és Gomorát. Sőt hamut is adok egyeseknek, hogy elpusztítsak egész községeket. Megfertőzöm véreketet. Ura leszek a csecsemőnek már világrajjítottok. De még nagyobb ur is vagyok. Okosan cselekszem. Szímem a kameleon. Elemem a rombolás, védelmem a ti határtalan ostobaságtok. Különféle névvel hódítok. A méltóságos s nagyságos uraknál tokajinak és ruszinok mutatom magam, a tolintetes urnál villányi, badacsonyi, egri névvel szerepelek. A gyengéd nemet „likör” névvel hódítom meg, a falusi nép spirituszának, pálinkának mond.

Belátjátok ugy-e, hogy így nagyra vittem? . . .

Bizony felszaporodott az alkoholisták száma. Nem akarom azt bizonyítani, hogy a kivándorlást az ital okozza. Azonban mindenki tudja, hogy tetemes része van ebben az alkoholnak.

Hogy számtalan gyilkosságot mozdit elő, az megint bizonyos. De hogyisme! Az emberek tudatában vannak, hogy a „részeg ember” sokkal enyhébben szűttük!

De nem folytatom ezt tovább. Mert röviden kimutatom, hogy mennyire káros az alkohol az emberi szervezetnek.

It a Felvidéken az alsó néprétegben általános szokás a kisgyermeknek pálinkát

maradására, czilyozó teljes boldogulással minden lelki és testi kívánta jokkal, haborúság után pedig mindnyájunk által szivessen ohaított békeség partyára való boldog jutással Fejedelemséget álgya megh és az édes Nemzetünk és fiaival vigasztalya, alázatosan kívánjuk.

Tavalyi Armistitiunk alkalmatosságával traktált Békességnek mi voltában velünk közlött és conföderált Inemes Vármegyékben sublicált Nagycságod Kegyelmes Patensébtől és azokban accludált Tekéntetes Ország, nevével beadott Propositiokbul, melyek szintén nem idegenek a Békesség kötetűl alázatosan megértettünk, a békeség tractája min mult? vagy hogy főgőben maradtot legyen? mindazon által felindítván bennünket az Édes Hazánkhoz és nemzetünkhez való buzgó szeretett és Égekig felhatóan számtalan sok Arvák, Eözvegyes és szegénységnek szöntelen könyhulatasi, siránkozásai, nemesi praerogativánk szerinht kéntelenítettünk a Naghod Vezérli Fejedelmi szeme előtt szokott engedelmességgel megjelentünk. Valamelyet az Felséges Udvar ma Resolutioja által Diaetára elhalasztatott, mert a király Diaetán kívül per se semmi Törvényt, nem tehet,

ellenben a nemes ország is az Eő Felsege Confirmatioja nélkül semmit sem végezhet, könyörgünk azért Nghkk (Nagyságodnak) alázatosan országunk tetzése szerinht való Replica a nemes ország nevével beadassék az eő Felsege Resolutiojára.

Ami pedig az Garantia állapotját illeti, ha csak amiatt el kölne mulni a békeségnek, melyben most sem desperálunk, nagyobb és erősebb Garantia nem lehetvén, mint Bocksay ideiben Pacificatio volt, midőn alsó s felső Austria, Cseh ország, Morva, Silesia Sponsiöt magokra válláltak, felséges magyarországi király által leendő haza törvényeknek és szabadságának inviolabilis (sérthetetlen) megtartása iránt. Mellyet azután csak nem nem (készszer van így írva) sokára Bethlehem motusa követet, involválván a meghirt országokat is, akik minél succumbáltak, Isten kezében lévén az hadak Vezérleése és Triumphi, kicsoda ellent állhat az Isten megvártolozhatatlan Dispositiojának. Ezen kívül, ha mi egyéb privata praetensioiq fonforoghatának azokat replica beadása után is suo modo alkalmatosan folytathatni.

Mindazonáltal Törvényünknek és nemesi szabadságunknak, mellyet a Conföderatio

nem sufferallya, hanem inkább megsejrtötéséet abban tapasztalljuk, hogy amely Generale beneficiumok az egész országnak deserválóának usul, ugymint többi között a Vas és Soo azok leginkább privatus usura fordítatnak, mellyeket maid nem is kaphatni, és ha valakik kaphatták is az ára exccessive eleváltott. Amely áruk más országakból pedig be hoznánk országunkba ucy mint drága matériák, mindenféle posztók. Főszerszám (fűszer) és egyéb Jóságok mivel szabad Commercio nem tolváppen nem tucyuk azontul micsoda Készen járunk, másrul is honnét a megal és a szegénység szükségére provideálunk és Főszerszám só nélkül való étkekkel hogy élünk. Könyörgünk azért Nagdnak generaliter abban is prospiciáltságék az egész országnak abban fogyatkozást ne szenvedtünk.

Végre supplicunk Nagnak alázatosan ad similitudinum apctulic II. Mathiae Regis Deer IV; iteni Ulddislai Regis Deer. I. art: I. el ejusdem Deer V. arti. 2. et aliorum hassim conditorum az édes hazánk törvényében és közönséghez szabadcságban minket kegyelmessen meghartani méltóztassék etc. etc

adni. Sokan a táplálék hiányosságát akarják vele pótolni, pálinkát itatnak gyermekeikkel. Abból indulnak ki, hogy ha pálinkát isznak bárminő nehéz munka elvégzésekor, erősebbek. Az ital igazítja őket; nem érzik, igaz, a fáradtságot, de az esti kimotulás megmutatja az eredményt. Továbbá az ilyen alkoholisták gyermekek testileg s szellemileg teljesen visszafejlődnek, elsatnyulnak, elkorcosodnak s végül hülyékké válnak. Nem egy eset igazolja ezen feltevésemet, hanem ezer s ezer példa van rá. Két évvel ezelőtt Kassán alkoholleless kongresszus tartott. Ezen a kongresszuson benutattam két 9 éves gyermeket, kik az alkoholizmus áldozatai voltak. Testileg s szellemileg oly hátramaradtak, hogy inkább 4 éveseknek látszottak, mint 9 éveseknek.

A vrickói állami iskola egyik osztályában 75 növendék közül 52 alkoholista van. A szülők erőnek erejével öntik a pálinkát a gyermekekbe. Ezt az eljárást már emlékezet óta praktizálják, de meg is adják az árát! Csupa torzképet, korcszülöttet, degenerált alakot lát az ember. Nincs csak Vrickón tapasztalható ez a szomorú állapot, hanem az egész Felvidéken.

Sokan élvezeti szernek tekintik, másrészt az orvosi vélemények is terjesztik a hitet, hogy az alkohol a szervezetet erősíti. Tehát nem kell csodálkozni azon, ha az alkohol használatának célzertisége átment a köztudatba. A híres Demmé mondja, a gyermekeknek az alkohol a „cirrhosis“ nevű súlyos bántalmakat okozza a májban.

James Edmundo pedig azt tapasztalta, hogy az olyan anyák tevével táplálkozó gyermekek, kik nagyobb mértékben élvezik a szeszitalt, legelőbb megbetegednek göröcsök s más, az agyvelőizgatottságot mutató tünetek között.

Erasmus Darwin szerint az iszákos szülőtől származott gyermekek 14%-a egészséges csak.

Ugy tudom, hogy Budapesten minden évben tartanak kongresszust, mely az alkohol ellensúlyozására törekszik. — Népek jóléte, erkölcsök alapja leszen az, ha az egész világ népeit megfertőztető alkoholszomókat sikerül betönni. En ugy vélem, hogy ezeken a kongresszusokon nélkülözhetetlenek a papok, a tanítók, a jegyzők. Ők, kik a nép közt élnek, ezer s ezer esetet tudnak felhozni, a körülményeket megvilágítani, melyek nagyban hozzájárulnak a megoldáshoz.

Küldjenek fel a járások vagy megyék ilyen alkalommal pap, tanító s jegyzőből álló deputációt a kongresszusra. Vegyenek részt a népmegmentési akcióban.

Vezéreljen bennünk az ideális, humánus fellegás!

—ckl.

Botrányos állapotok egy iskolában.

Nem ok nélkül küzdünk a nemzeti szellemű népiskoláztatásért, nem ok nélkül valljuk teljes meggyőződéssel, hogy az ily nemzeti szellemben vezetett elemi oktatás egyedül és kizárólagosan csak állami felügyelet, állami iskolák útján érhető el, mert főleg nekünk van alkalmunk meggyőződni arról, hogy a telekezeti iskolákban — tisztelet a kivételeknek — nincs meg sem a

szándék, sem az akarat a nemzeti irányú népnevelés művelésére, de sokszor, talán a legtöbb esetben nélkülözik azokat az eszközöket is, melyek az ily irányzat intenzív tanításánál okvetetlenül megkívánatnak.

Ha figyelemmel kísérte valaki a lapunk hasábjain megjelent tanfelügyelői jelentéseket, sajnosan tapasztalhatta, hogy majdnem mind egyiket jellemzi az, hogy ezekből az iskolákból hiányoznak az oktatáshoz okvetlenül szükségelt legegységű tanítási eszközök is.

Igazunk bizonyítására szolgáljon ismét egy eset, melynek leplelése járásunk főszolgabírájának érdeme s mely valószínűleg nagy megütközést fog kelteni ott, hol az ily eseteket szokták elbírálni.

A turáni ág. ev. iskola oktatási botrányairól lesz szó, hol az elemi népnevelés ügye oly kezekben van, akik elég lelkiismeretlentül a nemzeti szellem helyett oly eszméket igyekeznek a zsenge gyermekereg lelkébe oltani, melyek egyenesen haza- és nemzetellenesek.

Az iskolában lábrakapott botrányos állapotok gyökerei még arra az időre vezetnek vissza, midőn a községben Hrdlička János, az elcsapott tótkomlói lelkész maszlagolta a népet. Ő honosította meg azt a szellemet, melyet az örökös lépeit új lelkész, Stetka Milán, aki más területén halászva szokta volt szentbeszédeit magolni, csak folytatott, de annak művelésében azután tullelt elődjén, ugyanarra, hogy ma már ez az iskola választásos melegágya a tót tulzók hazafiatlan eszméinek.

Mielőtt azonban az iskolában tapasztalt botrányos állapotokra rátérnénk, bemutatjuk Stetka urat igaz mivoltában annak bizonyítására, hogy tőle, aki szaturálva van a nemzetiségi eszméktől, mint iskolaszéki elnöktől tulajdonképen más irányt nem is várhattunk!

A Révay-féle választás alkalmával már kora hajnalban szánra ult, Mudrony-zászlót ragadva kezébe, kiabálva járta be a községet s szedte össze a nemzetiségi jelölt szavazóit. Tanukkal igazoljuk, hogy Krpellán, Suttó és Nolsco községekben egyházi személy létere házalt, sőt igazolt a nemzetiségi jelölt érdekében! Magyarországi lelkész létere nem tud magyarul s ezt bizonyítjuk a főszolgabíró ellen teit feljelentéséből vett szemelvényekkel, mely hemzseg az ily kitevételektől: „Azért hát fordulok a főtisztelemtől urhoz“, vagy „tudom, hogy ő is egész idejét *polozi*“ stb. Lelkész létere, halászáti jog nélkül, Ujhelyi Attila főszolgabíró területén halászott s midőn kihágás miatt perbe fogatott, akként védekezett, hogy ő nem halászott, csak a paron sétálgatva, halászbóját a Vág vize fölé tartva, tanulta egyházi beszédét.

Ezek előbeocsájtása után lássuk az iskola dolgait.

Az iskolában uralkodó szellemnek már régen hire járt s néhány szülő maga panaszkodott, hogy gyermekeiken nem látszik meg a tanulás. Még az ismétlő iskolában sem tudtak becsületesen írni, olvasni. A község előjárósága is tapasztalván mindezt, feljelentést tett a vármegye közigazgatási bizottságához, ki a mk. vallás- és közoktatásügyi miniszter 32965. szám alatt kelt rendelete értelmében el is rendelt a vizsgálatot és annak vezetésével Ujhelyi Attila főszolgabíró bízta meg.

A főszolgabíró a vizsgálatot megejtve, a következőket tapasztalta:

Az V. és VI. osztályba járó fiú- és leánygyermekek magyar nyelven feltett, leggyesztőbb, könnyen érthető kérdéseire feleletet adni egyáltalán képtelenek voltak. Midőn ennek okáról a főszolgabíró tótul tudakozódott, a gyermekek egész naíval, majdnem egyetértőleg odanyilatkoztak, hogy ők magyarul azért nem tudnak semmit, mert *egyáltalán nem tanultak*. Még a magyar olvasásban is annyira elmaradtak voltak és oly rossz kiejtéssel olvastak, hogy az általuk felolvasott részleteket a jelenlevő főszolgabíró meg sem értette.

A főszolgabíró azon kérdésére, hogy ismerik-e a „Hymnus“-t és a „Szózatot“, a kis gyermekek kijelentették, hogy semmiféle magyar éneket nem tudnak, mert az iskolában ilyenre őket senki sem tanította. De tótul énekelni igen jól tudnak, minek bizonyosságául rögtön rá is zendítettek a „Hore Wáhom, dolu Wáhom“ kezdett énekre.

Ezen osztályból az I. és II. osztályba ment, hol nem annyira a tudást kereste, hanem inkább a szellem után kutatott s arról győződött meg, hogy a tanítónő itt is a leg-szebb nemzetiségi eszmékhez szit s magyarul csak akkor beszél, ha azt akarja, hogy a gyermekek a közte és a lelkész között történt beszélgetést meg ne értsék.

Az itt szerzett tapasztalatok után, az előjárósággal egyetemben, a III. és IV. osztályt látogatta meg, melynek helyisége egy közismert tulzó házában van s ott sem tapasztalt egyebet, mint azt, hogy a gyermekek képtelenek voltak a magyar nyelven feltett leg-egységű kérdéseire feleletet adni.

Mi seker természetesebb, mint az, hogy ennek az égbekiáltó elmaradottságnak a tanítási módszer helytelenységén kívül mélyebben fekvő oka is van. És ez az ok nem keresendő másban, mint Stetka Milán ur individualitásában és bornirtságában, ki mint iskolaszéki elnök — Mártonból rángatva — megakadályoz minden haladásra való törekvést s hűségesen ápolja azt a szellemet, melynek fejlesztésére a tulzó urak kegyéből Turánba megválasztott.

Ki bujtja tehát a népet? Vajjon az állam-e, mely módot és eszközt akar nyújtani mindenkinek, hogy lelkét kellőleg kiművelje, vagy az ily urak, akik a nyujtott eszközöket lelkiismeretlentül visszaütatva, tisztán ostoba elfoglaltságból nemcsak megakadályozzák a gondjaikra bízott gormeklekek fejlődését, de saját excentrikus nézeteiket beléjük oltva, még érzéseikben is megrontják? Vagy talán attól fél Stetka Milán ur, hogy növendékei okosabbak lesznek nálnál?

Nehogy azonban valaki a főszolgabíró, akár minket ez ügyben elfoglaltsággal vádolhasson, idézzük a kir. tanfelügyelőnek, dr. Künszler Károlynak jelentését, aki nagy lelkiismeretességgel fogott hozzá a vármegyei területen levő, rosszabb hirtű felekezeti iskolák tisztogatásához, ki a turáni iskolát is meglátogatta, tapasztalatairól ekkép számolt be: „A nevezett iskolát az 1906. évi december 15-én meglátogattam, amikor konstátáltam, hogy a turáni ág. ev. iskola osztályaiiban a tanítási eredmény ezidő szerint nem az, aminőnek lenni kell.“

Minket, akik, mint ezt már cikkünk elejen is jeleztük, feltétlen és odaadó harcosai vagyunk az összes iskolák államosításának,

ez az eset is csak jobban megerősített vallott nézeteink azon igazságában, hogy eredményes, nemzeti szellemű oktatást csak állami iskolák szervezésével érhetünk el.

(ts.)

H I R E K.

Igazoló választmányi ülés. A vármegye igazoló választmánya a folyó hó 6-án rendes ülést tartott. Ezen ülésen kerültek tárgyalás alá a múlt évben megéjtett bizottsági tagválasztások. A választmány határozata szerint *Hrivnak* József mosóci, *Ferdinandy* Béla turócszentmártoni, *Dittert* Gyula és *Buocz* Károly kostyáni megválasztása igazoltatott.

Esküvő. Doktor *Law* Ernő a folyó évi február hó 17-én délelőtt 11 órakor folyó eskütvőjét tartani *Moskóci* Margit kisasszony-nal a helybeli izr. templomban.

Utóállítás. A trencsényi hadkiegészítő parancsnokság sorozó bizottsága a folyó hó 6-án tartotta meg a vármegye területére kiterjedőleg a havi rendes utóállítást.

Kivándorlás. A kivándorlás vármegyénk területén mindig nagyobb és nagyobb mérvűket űlt. Ugyanis 1905. évben, a kivándorlók összes száma 1357 tett ki, míg ezek száma az 1906. évben 1515-re emelkedett. A folyó évben kiadott utlevélel száma, tehát egy hónap alatt, a 150-et máris meghaladja.

Szerencsétlenül járt ápolónő. *Wolf* Karolint, a helybeli kórház érdemes ápolónőjét súlyos baleset érte a folyó hó 4-én. Az ápolónő rendes szokás szerint az orvos elé sietett, miközben a lépcsőn megcsuszott, s oly szerencsétlenül bukkott el, hogy bal felső karját törte. A szerencsétlenül járt ápolónő iránt a részvét általános.

Felolvasás. A Turócsmegyei magántisztviselők és kereskedelmi alkalmazottak egyesületében szombaton, e hó 16-án este fél kilenc órakor *Badinyi* Ákos „A társadalmi fejlődés iránya” címen tart előadást. Az estén vendégek is szívesen láttanak.

A kereskedők köre. Múlt számunkban említettük, hogy városunkban egy új kör van alakulóban: a kereskedők köre. A mozgalom élén állók, a kör létesítésének, illetve annak előkészítése tárgyában ma délután 3½ órakor gyűlést tartanak a kereskedelmi alkalmazottak egyesületének helyiségeiben.

Tolsztoj és a magyar kultúra. A helyben megjelenő N. N. után egyik megjelenő számunkban, közöltük azt a tendenciózus ferdítést, melyet a fentisztelet újság, nyilván a magyarság iránt érzett jóindulatból, a mi kulturánkról, Tolsztoj szájába adott. Lapunk utján ez a híradás bejárta a fővárosi lapokat is, s így eljutott a hír a nagy író föléhez is. — Tolsztoj sietett megcáfolni ezt a közleményt s egyik nagyváradi tisztelőjéhez, *Serényi* Gusztávhoz a következő rektifikációt küldte: A lapok a nyilatkozatnak csak kisebb és jelentéktlenebb harmadát közölték és azt is tendenciózusan elferdítve és kielcsitve. Tolsztoj véleményét a magyar népről, amelyre ő a főszólyt vetette és amely igen szimpatikus

volt, elhallgatták. Amit közöltek, annak hangja méltán sértő és a ferdítő nyívan azt akarta elérni, hogy a magyar közvéleményt megbántsa vele. Tolsztoj igen is tájékozva van a magyar kulturáról és jól ismeri a fejlődés akadályait, amelyek nem a magyar intellektus-szegénységből folynak. Ennél fogva távol áll tőle, hogy a magyar géniust lenézzé, meddőnek tartsa, vagy gáncsolja, sőt a magyar népet erkölcsiéért és más faji kiválóságaiért becstüli. No lám! Mit szól ehhez a N. N.? Semmit! Erős gyanunk van, hogy a tendenciózus híradás annak korrigálása egy és ugyanazon kézől származik, de nem *Makusky* Dusan doktortól, hanem *Makovicki* Dusan doktortól, aki absolute nem tartja magát magyar származásúnak. Tót ő, még pedig a javából! Így nem eszálkóznunk, hogy a N. N.-t a saját szája ize szerint tudósította.

A kostyáni megállóhely. A kostyáni megállóhely régen huzódó ügye ismét egy lépést haladt előre. A múlt vasárnap az államvasutak kiküldöttje megtartotta a helyszíni szemlét, s azután a község képviselő-testületi gyűlésén arról tanácskoztak, hogy a község mily összeggel volna hajlandó hozzájárulni a szóban forgó vasuti megálló építési költségeihez. Értésüléstünk szerint a község, a vasuti pálya kibővítéséhez szűkséget földterületet ajánlotta fel. A képviselő-testületi ülésen vármegyénk alispánja is részt vett.

Álaros purimbál. Egy humoros hangu meghívó adja tudunkra, hogy a helybeli zraelita ifjúság álaros purimbált rendez e hó 23-án a Dom nagytermében. Ha mindazt, amit a meghívó ígér, bemutatja a rendezőség, a mulatság igazán fényesen fog sikerülni. Jegyeket már most lehet előre váltani Lang M. és Fia cég kereskedésében.

Csendőrök a tanonciskolában. A helybeli tanonciskolai növendékek arcátlan szemtelenkedése már valósággal tarthatatlan állapotokat teremtettek az iskolában. Az iskola előtt, a nyílt utcán revolverrel lövöldöznek, az iskolában pedig oly fenyegető magatartást tanusítottak egyik-másik tanárral szemben, hogy az igazgatóság — a rend helyreállítása tekintetéből — kénytelen volt a hatóság közreműködését igénybe venni. A múlt pénteken azután *Velits* Antal és *Gáffor* Dezső szolgabírák két csendőr kíséretében megjelentek az iskolában s tudtára adták a nebulóknak, hogy azokat, kiket rendetlenkedésen vagy egyéb arcátlanságon érnek, kérlelhetlenül el fogják toloncoltatni szülőfalujokba s emellett el fogják veszíteni a tanonckodásban eltöltött éveket is. Helyesen van!

Farsang. E hó 3-án zajlott le hosszú évek óta ismét egy diákbal. Valamikor régen ezek a multságok a megyeházán tartattak meg s az eliremultságok közé számítottak. Ma az érdeklődés minden iránt megcsappant, s ugyanezt bizonyította a diákbal is. A bál rendezősége, élén *Turczar* és *Józsa* tanárokkal, mindent elkövetett, hogy a multság minél jobban sikerüljön. A megjelent hölgyeknek ugyancsak kijutott a táncból, ami természetesen is ott, ahol annyi ifju táncos vája,

hogy ezt az egy alkalmat kellőképen kiélvezhesse. A multság a legjobb kedélyben a késő éjjeli órákig tartott. Ezen alkalommal felülfizettek: *Justh* Ferenc, *Rajnoha* József (Nagyugróc) 10—10 kor.; *Borbély* Kálmán, ifj. *Rakovszky* István, *Rakovszky* Iván 8—8 kor.; *Boldis* Ignác, *Kuhn* János (Zólyom), *Michnik* Gyula, *Nathan* Henrik 5—5 kor.; *Krompaszky* Ede, dr. *Künszter* Károly, *Schwarz* Mór (Zólyom), 4—4 kor., *Bröder* Gyula, *Büchler* Ármin, *Grósz* Jakab (Necpál), *Kubala* Alajos 3—3 kor.; *Balázs* Miksa, *Boldis* Dezső, *Demeter* József, *Fodor* Artur (Budapest), *Gasparik* János, *Grossmann* Miksa, özv. *Hodobay* Józsefné, *Immerblum* Samu, *Kertész* János, *Moskóci* József, *Ormai* Árpád, *Ormai* Béla, *Ormai* Vilmos, *Starke* Pál, *Steiner* Samu, *Száva* János, *Weichberg* Zsigmond 2—2 kor.; *Bernát* Mártha, (Jahodník), *Büchler* Miksa, *Molnár* Miksa, *Siroz* Pál, *Weisz* Nándor 1—1 koronát. A felülfizetések összege: K 127.—. Fogadják a szíves felülfizetők az ifjúság és a tanári kar halás köszönetét.

Rekord. A Magyarországon megjelenő újságok között, sajtópörök tekintetében, tekintve rövid fennállását, alig ért valamelyik nagyobb rekordot el, mint a Szokolcán megjelenő „Katolicky Noviny”. Eltekintve a már letárgyalt sajtóperekeltől, melyek közüdomás szerint Jurigát állami kosztra juttatták, még vagy 15 rendbeli sajtóper van folyamatban. Ezek közül három a folyó hó 11-én, 19-én pedig kettő fog tárgyalatni. Tíz esetre még nincs terminus.

Szívesen tesszünk eleget a gazdaközönség és iparosok köréből hozzánk érkező számos megkeresésnek, hogy általános érdekből hozzuk nyilvánosságra, miszerint a Drezdai motorgyár r. t. gyárából beszerzett benzini és szivógyár-motorok és lokomobilokkal minden tekintetben a legjobban megvannak elégedve és ajánljuk, hogy akinek ily gépre van szüksége, forduljon a gyár vezérképviselőjéhez: „*Gellért* Ignác és Társa” budapesti céghez, Teréz-körút 41. sz. a., ki szívesen szolgál prospektusokkal és árajánlattal.

Mindenek az idő a legalaposabb próbjára. Különösen áll ez a gyógyszerre nézve. Ha mérlegeljük, hogy a „*Scott-Féle* Emulsió” 30 évnél hosszabb próbát állt ki, ugy tényleges jószágáról bizony meg lehetünk győződve. A „*Scott-féle* Emulsió” főleg csukamájolajból áll. Ezt azonban teljesen jó ízű és mindenkinél könnyen emészthető formában nyújtja. A „*Scott-féle* Emulsió” minden gyógytárban rakítáron van.

Felhívás a kereskedők köre! Dacára annak, hogy a kereskedelmi kormány a székesfőváros hozzájárulásával a budapesti ipari és kereskedelmi munkásokévitői intézetet már 1900-ban életbe léptette, a kereskedők vagy tegezőkásból, vagy azért, mert ezen intézet létezéséről és arról, hogy minden díj nélkül segédek, tanoncokat közvetít, tudomással nem bírnak, személyzetét még mindig az ügynökökhöz fordulnak, mi által segédek-keik érzékenyen megkarsítják: mert az ügynököknek a közvetítésért fizetniük kell, s azok közül többen a jobb állásokat a legtöbbit

Eredeti zárai Marasquino, Esterházy-cognac, eredeti Benediktiner

kapható STEINER SAMU-nál Turócszentmártonban.

fizetőnek juttatják. Felhívjuk ennél fogva a kereskedő cégeket: hogy gondoljanak segítségük sorsával, kikkel együtt dolgoznak, s kiknek segítségével igyekeztek gyümölcsöt élvezni, ragadják ki segítőjeiket lelketlen kufárok kezéből, s forduljanak egyenesen a budapesti ipari és kereskedelmi munkásbiztosító intézethez (József-kürt 36. sz.), hol egy volt kereskedő van a keresk. személyzet közvetítésével megbizva, és hol az minden díj nélkül szakszertlen és csakis a külsősön érdekek szemmel tartásával foganasítottatik.

Miért

részesítik előnyben a Scott-féle Emulsió-t a közönséges csukamájolajjal szemben? Mert a közönséges csukamájolaj rendszeren emésztési zavarokat idéz elő és a szervezet a csukamájolajnak csak igen parányi részét képes magába felvenni, míg a Scott-féle Emulsióban a csukamájolaj legfinomabb cseppcskékre lévén osztva, még a leggyengébb gyomor által is könnyen emészthető. Ennélfogva a csukamájolaj oly óriási táp- és győgyereje teljes mértékben javára van a szervezetnek és új erőt, új életet jelent.

A Scott-féle Emulsió valódiságának jele a „hátnán nagy csukahalat vivő halász” védjegy.

Ezen lapra való hivatkozással és 75 fillér levélbélyeg beklédésé ellenében mintával bérmentve szolgál:

Dr. BUDAI EMIL „Városi gyógyszerész”
BUDAPEST, IV., VÁCZI-UTCA 34/50

Egy eredeti üveg ára: 2 kor. 50 fillér.

Kapható minden gyógyszerárban.

KÖZGAZDASÁG.

Munkások jutalmazása. A pozsonyi kereskedelmi és iparkamara javaslatára a kereskedelemügyi miniszter úr azon munkások részére, akik hosszú idejű és sikeres munkásságuk által kiváltak, a folyó 1907. évben is — még pedig összesen nyolc munkás részére — kintintető állami okmányokat és 100—100 koronát tevő jutalom díjakat engedélyezett. Ennélfogva felhivatnak mindazok, kik a pozsonyi kereskedelmi és iparkamara kerületében (t. i. Pozsony szab. kir. város, Nyitra-, Pozsony-, Trencsén- és Turóc-vármegyében) laknak és a kintintetésre igényt tartanak, hogy kérvényüket alábbi feltételek szem előtt tartásával nyújtsák be a kamaránál. A jutalomra való igény feltételei a következők: 1. magyar állampolgárság; 2. tényleges ipari munkában való legalább 15 évi megszakítás nélküli működés; 3. a pályázó rendes munkabérének vagy keresetének évi összege a pályázat évében 2000.— koronát nem haladhat meg. Megjegyzendő, hogy a 15 évi működési időbe a tanoncévek beszámíthatók. Évadhoz kötött ipari munkában alkalmazottaknál pedig a teljesen betöltött évadok teljes évekként egyenértékűeknek tekintetnek. A 15 évi munkaidőt a pályázó több munkaadónál és különféle iparágban is tölthette, elengedhetlenül megkívánatik, hogy a munkaidő megszakítás nélküli legyen. Nem ipari munkát teljesítő alkalmazottak, úgymint kapusok, kocsisok, gyári irodaszolgák stb. a jutalomra igényt egyáltalán nem tarthatnak. A pozsonyi kereskedelmi és iparkamara felhívja tehát kerületének érdekelt munkaadó cégeit, illetve gyárosaikat és iparosait, hogy legkésőbb 1907. évi május hó 1-ig közöljék a kamarával azon munká-

saik nevét — az ajánlott munkások munkakönyveinek, szolgálati bizonyítványaik és egyéb okmányainak csatolása mellett — a kiket a szóban lévő jutalmakra bérelemeseknek tartanak. A kamarához beklédött munkakönyvek, szolgálati bizonyítványok, és egyéb okmányok betekintés után vissza fognak adni. A munkaadónak munkása megjutalmazása tárgyában a kamarához intézett előterjesztése közölgyre vonatkozó javaslatnak tekintetik s mint ilyen, mellékleteivel együtt bélyegmentes. Mindezen iratokra azonban feljegyzendő, hogy ipari munkás jutalmazása ügyében állítottak ki s mint ilyenek, a m. kir. pénzügyminiszter ur 1903. évi évi február hó 28-án 17.455. sz. a. kelt rendelete értelmében bélyegmentesek.

Katonaságnak aratási munkára való átengedése. Pestpilissoltkiskisúrvármegye törvényhatósági bizottsága a múlt hónap 14-én tartott közgyűléséből köriratban kereste meg a többi törvényhatóságokat, hogy oly értelmű felhívással keressék meg a képviselőházat, hogy az 1898. II. t. c. alapján oly esetben, midőn az elszereződött aratók az aratás teljesítését jogtalanul megtagadják, a katonaságnak a földmives munkákhoz értő része akár önként való ajánlkozás, akár szabadszolgáltatás, akár kivéznélés útján az aratási munkák átengedtesék olyképen, hogy a munka teljesítő katonaság részére ugyanazon munkabériszósítottaság, mint más munkásnak. Ezen átirat a márciusi közgyűlésen került tárgyalás alá.

A Triesti általános biztosító társaság (Assicurazioni Generali) új életbiztosítási feltételeket léptetett hatályba, melyek előzékenység és szabadelvűség tekintetében az összes eddigi feltételeket messze felülmulják. Ezenkívül a Generali azt a fontos előnyt is nyújtja, hogy oly vegyes biztosítások érvényét, melyeknek esedékessége alkalmával a biztosított még nem 60 éves. 50.000 korona biztosított összeg erejéig külön pótdíj felszámítása nélkül rokkantság esetére is olyformán kiterjeszti, hogy a biztosítottat a teljes rokkantság tartalmára a díjfelvétel alól egészen felmenti. Ezen ujtitással a Generali az életbiztosítás fejlesztése érdekében ezáltal is mint

első lép a haladás terére és úgy az életágazatban, mint a tüz-, szállítvány-, üveg- és beőrzéslopás elleni biztosítások tekintetében a legmesszebbmenő előzékenységet és szolgáltságszerűséget tanúsítja. Kertleni ügynőskég Wix Miksa cegnél Helyben.

Mérsékelt árú motorbenzin. A pozsonyi kereskedelmi és iparkamara értesíti az érdekelt kisiparosokat és kisgazdákat, hogy a benzinnor hajtására rendelt adómentes benzin eladási ára 1906. évi december hó 1-től 1907. évi június hó 1-ig terjedő időszakra, illetőleg további intézkedésig métermázsánként 20 koronában állapítottat meg, a mely ár a benzin jelenlegi piaci árával szemben mintegy 5—6 korona engedményt képez.

Szerkesztésért felelős: Dugovich Titus.
Helyettes szerkesztő: Boldizsár Boldizsár.
Kiadóajtudonos: Moskóczi Ferencné.

Hisz csak apró legény vagyok,
Érte pedig hiányzik a durvadok,
Ért pedig hiányzik a nekem.
Kripp-hármak köszönhetem.

Valódi csak az eredeti csomagokban Kathreiner névvel.

Ne használja senki kerék nélkül az igaztó gyarmatkévet!

Kizárólag a Kathreiner-féle Kneipp-malátáké bizonyult a legjobb potkávának, mely könnyen emészthető, tápláló és vérkező, miáltal előmozdítja az egészséget.

Gyermekeket már csak a Kathreiner-re szoktasunk.

Meghívó

Turóci Magyar Ipar és Kereskedelmi Bank Részvénytársaság

rendes közgyűlésére,

mely folyó évi február hó 24-én délután 2¹/₂ órakor Turócszentmártonban, az intézet üzleti helyiségében fog megtartatni.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatósági és felügyelőbizottsági jelentés, valamint a mérleg-és eredményszámla előterjesztése és a felmentvény megadása.
2. A nyereség hováfordítása iránti határozathozatal.
3. Az igazgató fizetésének megállapítása.
4. A lemondás folytán megüresedett igazgatósági és felügyelőbizottsági tagság betöltése.

Turócszentmárton, 1907. évi január hó 31.

Az igazgatóság.

TURÓCZI HITELBANK RESZVÉNYTÁRSASÁG.

Közgyűlési meghívó.

A Turóczyi Hitelbank Részvénytársaság

t. cz. részvényesei az 1907. év február 24-én délelőtt 10 órakor Turóczszentmártonban, a bank helyiségeiben tartandó

első rendes közgyűlésre meghívotnak.

Tárgysorozat: 1. Az igazgatóság üzleti jelentése. — 2. Az 1906. évi zárszámadások betérjesztése és a tiszta nyereség megállapítása. — 3. A felügyelő bizottság jelentése. — 4. Határozathozatal a tiszta nyereség hováfordítása iránt és a felmentvény megadása az igazgatóság és a felügyelő bizottság részére. — 5. Az alapszabályok 4., 5., 40., 53. és 56. cikkeinek módosítása. — 6. A felügyelő-bizottság választása és tiszteletdíjának megállapítása.

A közgyűlésen minden részvény egy szavazatra jogosít. Azon részvényesek, kik szavazati jogukkal élni kívánnak, kötelesek le nem járt részvényekkel ellátott részvényeiket három nappal a közgyűlés előtt a társaság pénztáránál Turóczszentmártonban, vagy a Magyar Általános Hitelbank pénztáránál Budapesten elismervény ellenében letenni. Ezen elismervény a közgyűlésre való belépő igazolványul szolgál.

A mérleg és a felügyelő bizottság jelentése 1907. évi február hó 15-től kezdve a t. cz. részvényesek által az intézet helyiségeiben megtekinthető.

Az igazgatóság.

ACTIVUM

MÉRLEG-SZÁMLA

PASSIVUM

	Korona	fillér	Korona	fillér		Korona	fillér	Korona	fillér
Pénztári készlet			56705	75	Részvénytőke			400000	—
Koronaváltók			1833871	29	Takarékbetétek			1672984	04
Értékpapírok			53462	30	Hitelezők			208565	76
Érczértékek			32	30	Visszlezámitolás			484563	74
Adósok			473549	48	Átmeneti kamatok			16383	09
Jelzálogkölcsonők			381555	85	Különféle passivák			6066	02
Alapítási költségek leírás	7058	50			Nyereségegyenlegül			16122	16
Irodai felszerelések leírás	3558	50	3500	—					
	1067	60							
	106	76	960	84					
			2803639	81				2803639	81

ÜZLETEREDMÉNY-SZÁMLA

TERHEK	Korona	fillér	Korona	fillér	JÖVEDELMEK	Korona	fillér	Korona	fillér
Tiszti fizetések és lakbérek			11328	35	Kamatok:				
Kifizetett és tőkésített kamatok:					Adómentes értékpapír kamatok	557	79		
Takarékbetétkamat	40917	52			Váltólezámitolási kamatok	62655	29		
Folyószámlai betétkamat	3774	38	44691	90	Jelzálogkölcson kamatok	12835	11		
Adók:					Folyószámlai kamatok	14027	11	90075	30
Tőkekamatadó	4469	19			Jutalékok			793	64
Üzleti adó	2349	71	6818	90	Nyereségrészesedés:				
Költségek:					5%-os 1906. évi orosz kölcson-kötvényeknél	1597	51		
Ügyviteli költségek, irodai szükségletek, világítás, fűtés, nyomtatványok, anyagszerek, hirdetések, házbér, postabér, bélyeg, sürgönydíj			10529	69	A Magy. Jelz. Hitelbank 3%-os nyer. kötvényén. konverziójában	662	54	2260	05
Leírások:					Nyereség érczértékek után			27	27
Alapítási költségeknél	3558	50							
Irodai felszereléseknél	106	76	3665	26					
Nyereségegyenlegül			16122	16					
			93156	26				93156	26

Turóczszentmárton, 1906 december 21-én.

Hoffmann Ede s. k.
ügyvezető igazgató.

Az igazgatóság.

A felügyelő-bizottság.

Fenyő Sándor s. k.
czéggvezető.

Fővárosi fiatal

izraelita ügyvéd, 2 éves jóforgalmu irodával nőülni óhajt. Ajánlatok „Boldogság” jelige alatt az „Általános Tudósító” hirdetésű osztálya Budapest, VII., Erzsébet-körút 41. sz. alá kéretnek küldeni.

Óh jaj!

Megfojt ez az átkozott köhögés!

Köhögés, rekedtség, és elnyálkásodás ellen gyors és biztos hatásuak

Egger mellpasztillái,

az étvágyat nem rontják és kítőnő izüek.
Doboz 1 korona és 2 korona.
— Próbadoz 50 fillér. —
Fő- és szétküldési raktár:
„NADOR” gyógyszerertár, Budapest
VI., Váci-körút 17.

Kapható Turóczszentmártonban
Toperczer S ndor
gyógyszertárában.

Éljen!

EGGER mellpasztilla hamar meggyógyított!

FARSANGI CIKKEK!

Álarcok dus választéka.

Jelmezek megrendelésre!

Moskóczi Ferencné

Könyv- és papírkereskedésben Turócszentmárton.

Pontosság! Saját érdekében hirdessen kizárólag LEOPOLD GYULA A hirdetés iródata által Budapest, Erzsébet-körút 11. 200 megír kizárólagos kiváltság!

Requiny-féle
római vértisztító-
szörp

páratlan szer minden borbajnál, bujakórnál, vérbőségben szenvedőknek nélkülözhetetlen, vérjavító és vértisztító.

Nagy üveg 3 kor. 3 üveget 8 kor. utánvétellel küld.

REQUINY ATTILA gyógyszerész.

Budapest, VII., Küli-6 Kerepesi út 24.

A híres RÁKÓCZI GYOMORKESERŐ

gyógyulást készítők

Érdekes prospektus ingyen!

K É S M Á R K I
LENVÁSZON
DAMÁST.

árak csak akkor valódiak,

ha ezen védjeggyel vannak ellátva

YERSZEGENYSÉG, ETVÁGYTALANSÁG, IDEGESÉG
gyógyítására a leghatásosabb készítmény a **KRIEGER-féle**
TOKAJI CHINA-VASBOR.

Rendkívül kellemes ízű, erősít, tisztítja a vért.
Kis üveg ára 3-20 kor. Nagy üveg 8 kor. Kapható gyógytárakban.
Postán küldi: **KORONA-GYÓGYSZERTÁR** Budapest, Kalvin-tér.

A legjobb órákat
legszelidőbb és legdrágábbak a készleteket, úgy készítenék, mint
RÉSZLETFIZETÉSRE
szigorúan szabott árakon szállítja Magyarországra e nemben
első és legnagyobb üzlet
BRAWSWETTER JÁNOS kronométer-
SZEGEDEN. órák
Aránygék 2000 réppel legyen és bórmenet.

TUDÓBAJOSOKNÁL

mindenkit, aki több, rokot, etrártan szolgálatot tesz a

Halapi-féle hársfamezszörp
Mintaüveget 8 koronáért küld
APOSTOL-GYÓGYSZERTÁR
BUDAPEST, JÓZSEF-KÖRÚT 64.

PLATSCHEK VILMOS
elsmert legelőcsőbb, legszolidabb

FÉRFI- és GYERMEK-ruha áruháza
Budapest, IV., Központi Városház. (Károly-körút).

Melyik vendéglőben étkezik Budapesten?
SCHULLER FERENCZ
ajjonnan berendezett elsőrangú éttermekben

Budapest, VI., Andrásy-ut 30.
mert ott jó magyar konyha, valódi tiszta borok és pontos kiszolgálás van

A világot bámulatra ejti a
Hammond
írógép.

Kizárólagos elárúvítók:
FARAGÓ TESTVÉREK
Budapest, V., Arany János-u. 8.
Kérjen mindenkit prospektust!

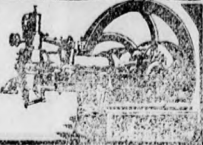
Szeplő, majfol, pattanás, mibesz, ráncok eltűnnek az arczól a valódi angol
BALASSA FÉLE UGORKATEL
szépségáruval való bekérés által.
Egy üveg ára 2 korona.
Hozzá ugorkaszappan 1 k., puder 1-20 k.
Főzetélt. déli hely: **BALASSA KORNÉL** gyógyszerész
Bpest, Andrásy-ut 47.

KATZER részv. társaság
megóvó-intézete
az első és legnagyobb
1/2 millió részvény-
tőke.
Budapest, Ó-utca 42, 44 (sa-
ját ház), 45, 46, és Uj-utca 43.
Katzer szórmeárul az egész világon el vannak
terjedve és elsőrangúak.

KISS
SZERENCSEJE
NAGY
VÁSÁROLJON ÉS
KISS-FÉLE
SZERENCSE-SORSJEGYET
KISS KÁROLY ÉS TÁRSA
BUDAPEST KOSSUTH I. U. 13.

BABYMIRA-CRÉM
legjobb szer kiftések, ótvár, ráncok, feldörzsölt és kipállott bőr gyógyítására.
Egyedüli készítő:
BRODJOVIN H. gyógyszer. ZÁGRÁB
3 doboz ára bérn. 8 K 20 f., 10 doboz 8 K 80 f.

A DREZDAI MOTORGYÁR
részvénytársaság
benzin-, gáz-, szivó-gáz-motorok és
benzin- (okombilaj) szakkönyvek el-
ismert legjobbak az összes gyártmányok között.
Vezé-
képviselet: **GELLÉRT IGNÁC** és Tea
Budapest, VI., Teréz-körút 41.
Prospektus ingyen.

Pacific
TOJÁS
KÉSZÍTMÉNY
tojás sárgája helyett
használandó a sütés és főzésnél.
NAGY MEGTAKARÍTÁS.
Kapható minden élelmiszerboltban
és drogeriában. Készítők:
STROBENZ TESTVÉREK R.T.
vegyszer gyára, BUDAPEST

„Zsorna”-féle
NEPELEJTS védjeggyel
férfi-
nyakkendő,
kitűző
magyar Ipari
PARIS SZÁLLODA
Szállodás: Simon Pál
Budapest, VI., Áczai-körút 23. sz.
100 szoba 3-20 Kál falhaj, kizárólagos
szállás és villanyvilágítással együtt. Fűdők,
olyanok kávéház, étterem, Vilamos vasúti
megállóhely az órák pályaudvarok
közé.